



Informace ze zdravotnictví Plzeňského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Plzeň
29.8.2005

5

Tuberkulóza a respirační nemoci - činnost oboru v Plzeňském kraji v roce 2004

*Tuberculosis and diseases of the respiratory system - activity in branch
in the Plzeňský region in 2004*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Plzeňském kraji v roce 2004 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblastí personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the Plzeňský region in 2004 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals.

Činnost ambulantních oddělení tuberkulózy a respiračních nemocí (dále jen TRN) je sledována v rámci Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví ČR prostřednictvím výkazu A (MZ) 1-01, který je vyplňován každým ambulantním oddělením nebo pracovištěm TRN ve všech zdravotnických zařízeních. Činnost lůžkových zařízení je obsahem výkazu L (MZ) 1-02 o lůžkovém fondu a jeho využití za rok 2004, který vyplňuje každé lůžkové oddělení ve všech zdravotnických zařízeních. Pro výpočet relací byly použity údaje Českého statistického úřadu.

Vznikem zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, vchází v platnost nové kategorie zdravotnických pracovníků, které již nejsou plně srovnatelné s kategoriemi původními. Tam kde byly v minulých letech uváděni SZP (střední zdravotničtí pracovníci), jsou nyní uváděni ZPBD (zdravotničtí pracovníci způsobilí k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu po získání odborné způsobilosti).

Ambulantní péči v roce 2004 zajišťovalo celkem 29 zdravotnických zařízení a pracovišť, ve kterých pracovalo k 31. 12. 2004 celkem 26,22 lékařů (z toho 0,21 smluvních) a 46,17 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). Tyto ukazatele jsou vždy uváděny v tzv. přepočteném počtu = součet úvazků. Ambulantní péče je z 56 % poskytována v samostatných ordinacích lékařů specialistů, z 26 % v ambulantní části lůžkových zdravotnických zařízení a z 18 % v ostatních zdravotnických ambulantních zařízeních (např. na poliklinice, ve věznicí). Jednotlivé okresy Plzeňského kraje se v dosažitelnosti péče v oboru TRN liší, nejhůře dosažitelná péče je v okrese Klatovy (2,06), nejsnáze okrese Plzeň-město (9,08), měřeno vždy

přepočteným počtem lékařů na 100 tisíc obyvatel. Celkově je dosažitelnost tohoto oboru v Plzeňském kraji vyšší než v ČR (průměr kraje je 4,77 oproti republikové hodnotě 3,22).

V průběhu roku 2004 poskytla oddělení a pracoviště TRN celkem 155 557 ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), je to o 3,6 % více než v roce 2003. Nejvíce ošetření na lékaře a den vykazoval okres Klatovy (43) a Rokycany (40), čímž značně převyšovaly krajský (27) a republikový (29) průměr. Z celkového počtu ošetření připadlo 3,3 % na očkování BCG. Toto očkování je prováděno z 62 % v samostatných ordinacích lékařů specialistů.

Ambulantní pracoviště TRN evidovala celkem 6 012 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou, z toho děti mladší 15ti let představovaly 5,4 %. Osoby, které byly v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou (skupina R2) tvoří 55,4 % z celkového počtu osob se zvýšeným rizikem onemocnění TBC. Riziko onemocnění TBC v porovnání s rokem 2003 kleslo v kraji o 4 %.

Pro vyšší riziko onemocnění plicní rakovinou bylo evidováno 271 osob. Jedná se o silné kuřáky, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a o osoby s profesionální expozicí kancerogenů.

V dispenzární péči, která je významnou součástí práce ambulantního pneumologa, bylo pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí v roce 2004 sledováno 28 918 osob, nově zjištěná onemocnění se podílela na celkové dispenzarizaci 14 %. Pro cytologicky nebo histologicky ověřené zhoubné novotvary bylo dispenzarizováno celkem 428 osob, z toho 77 % tvoří skupina mužů. Porovnáním hodnot přepočtených na 10 tisíc obyvatel bylo v Plzeňském kraji dispenzarizováno pro toto nejzávažnější onemocnění 8 pacientů, celorepublikový průměr činí 18 pacientů. Nejčastější příčinou dispenzarizace je chronická bronchitida a astma bronchiale. Je však třeba poznamenat, že pro lehčí formy astmatu mohou být osoby dispenzarizovány také u lékařů alergologů (konkrétně pro dg. J45.9).

Pro úplnou informaci o činnosti oboru TRN v našem kraji jsme do materiálu zařadili také základní ukazatele využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů. V našem kraji jsou 2 plicní lůžková oddělení z celkových 43 v ČR, a to v Plzni a v Klatovech. Průměrná ošetřovací doba na těchto odděleních je 10,1 dne, nižší než v ČR (11,7). Vedle toho máme 2 odborné léčebné ústavy se třemi odděleními TRN z celkových 22 oddělení v ČR, a to v okrese Rokycany 2 oddělení v Léčebně TRN Janov a v okrese Plzeň-jih 1 oddělení v Psychiatrické léčebně Dobřany. Jejich průměrná ošetřovací doba 63,9 dne je ve srovnání s ČR s hodnotou 35,0 dne téměř dvojnásobná.

Zpracovala: Jaroslava Kerestešová

ÚZIS ČR, Plzeňský krajský odbor

nám. Míru 3, 301 00 Plzeň

tel.: 377 375 573

e-mail: kerestesova@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

1/2

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	struktura v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
Plzeňský kraj								
Ambulantní část lůžkových ZZ	6	6,91	26,35	18,01	35 063	444	22,54	5 074,2
Samostatné ordinace lékařů specialistů	16	14,60	55,68	20,32	97 061	2 820	62,40	6 648,0
Ostatní ambulantní ZZ	7	4,71	17,96	7,84	23 433	1 912	15,06	4 975,2
Celkem	29	26,22	100,00	46,17	155 557	5 176	100,00	5 932,8
Domažlice								
Ambulantní část lůžkových ZZ	-	-	-	-	-	-	-	-
Samostatné ordinace lékařů specialistů	2	2,00	100,00	3,00	10 717	568	100,00	5 358,5
Ostatní ambulantní ZZ	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	2	2,00	100,00	3,00	10 717	568	100,00	5 358,5
Klatovy								
Ambulantní část lůžkových ZZ	1	1,00	55,56	3,00	8 203	347	47,85	8 203,0
Samostatné ordinace lékařů specialistů	2	0,80	44,44	2,00	8 939	408	52,15	11 173,8
Ostatní ambulantní ZZ	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	3	1,80	100,00	5,00	17 142	755	100,00	9 523,3
Plzeň-město								
Ambulantní část lůžkových ZZ	1	5,35	36,25	13,11	24 614	-	30,28	4 600,7
Samostatné ordinace lékařů specialistů	6	6,00	40,65	7,72	38 830	-	47,76	6 471,7
Ostatní ambulantní ZZ	4	3,41	23,10	6,20	17 850	1 824	21,96	5 234,6
Celkem	11	14,76	100,00	27,03	81 294	1 824	100,00	5 507,7
Plzeň-jih								
Ambulantní část lůžkových ZZ	3	0,44	19,64	1,70	1 806	97	12,33	4 104,5
Samostatné ordinace lékařů specialistů	2	1,40	62,50	1,40	10 238	391	69,91	7 312,9
Ostatní ambulantní ZZ	1	0,40	17,86	0,84	2 600	88	17,75	6 500,0
Celkem	6	2,24	100,00	3,94	14 644	576	100,00	6 537,5
Plzeň-sever								
Ambulantní část lůžkových ZZ	-	-	-	-	-	-	-	-
Samostatné ordinace lékařů specialistů	1	0,80	47,06	0,80	2 836	-	48,74	3 545,0
Ostatní ambulantní ZZ	2	0,90	52,94	0,80	2 983	-	51,26	3 314,4
Celkem	3	1,70	100,00	1,60	5 819	-	100,00	3 422,9

Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

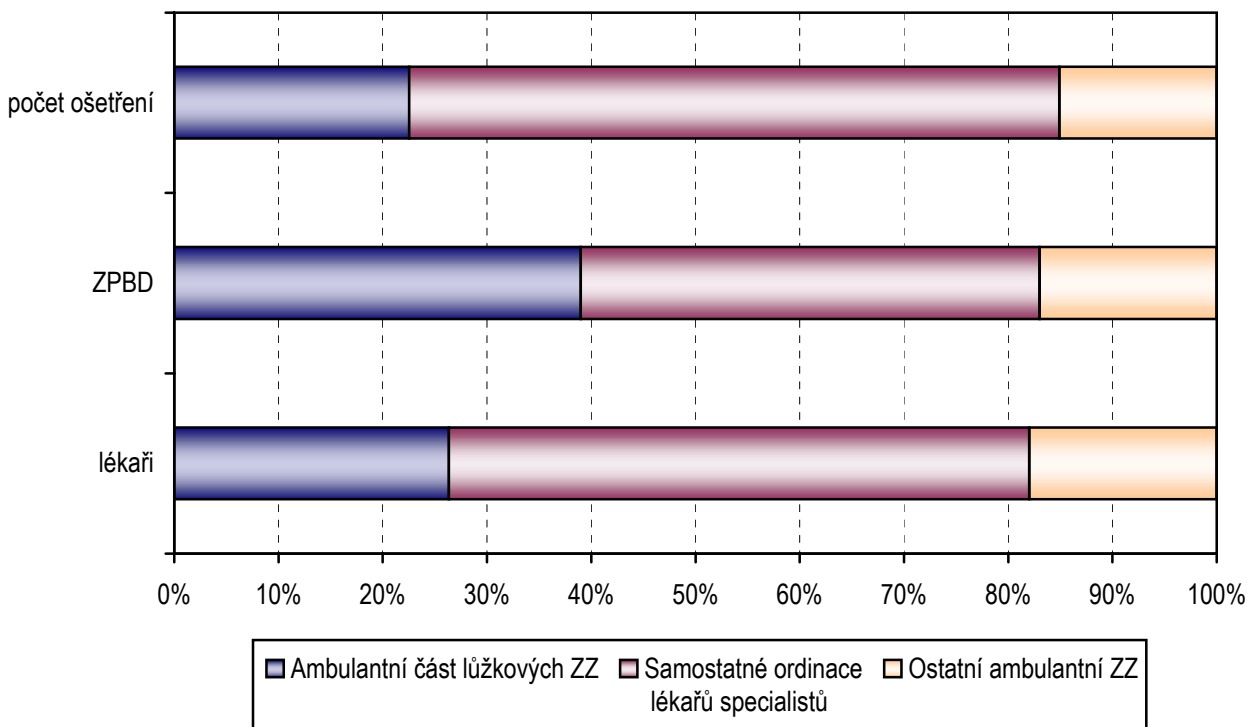
2/2

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	struktura v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
Rokycany								
Ambulantní část lůžkových ZZ	1	0,12	6,98	0,20	440	-	2,87	3 666,7
Samostatné ordinace lékařů specialistů	2	1,60	93,02	2,80	14 866	898	97,13	9 291,3
Ostatní ambulantní ZZ	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	3	1,72	100,00	3,00	15 306	898	100,00	8 898,8
Tachov								
Ambulantní část lůžkových ZZ	-	-	-	-	-	-	-	-
Samostatné ordinace lékařů specialistů	1	2,00	100,00	2,60	10 635	555	100,00	5 317,5
Ostatní ambulantní ZZ	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	1	2,00	100,00	2,60	10 635	555	100,00	5 317,5

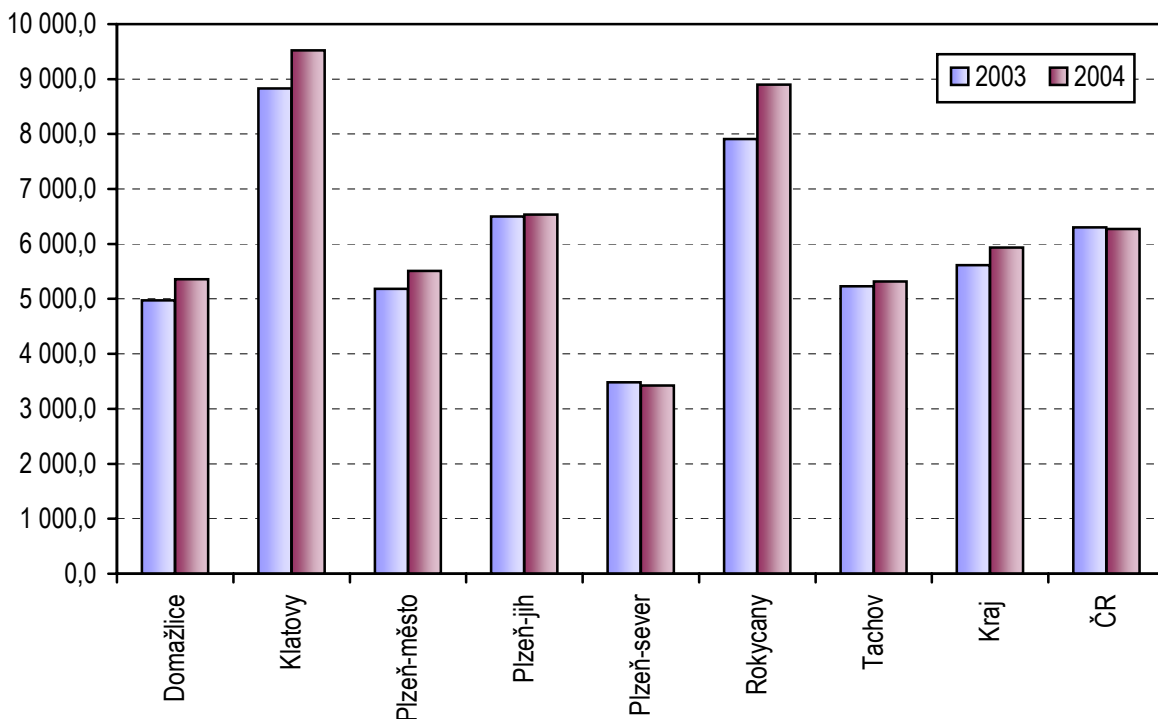
¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských povoláních (§ 5 - § 21)

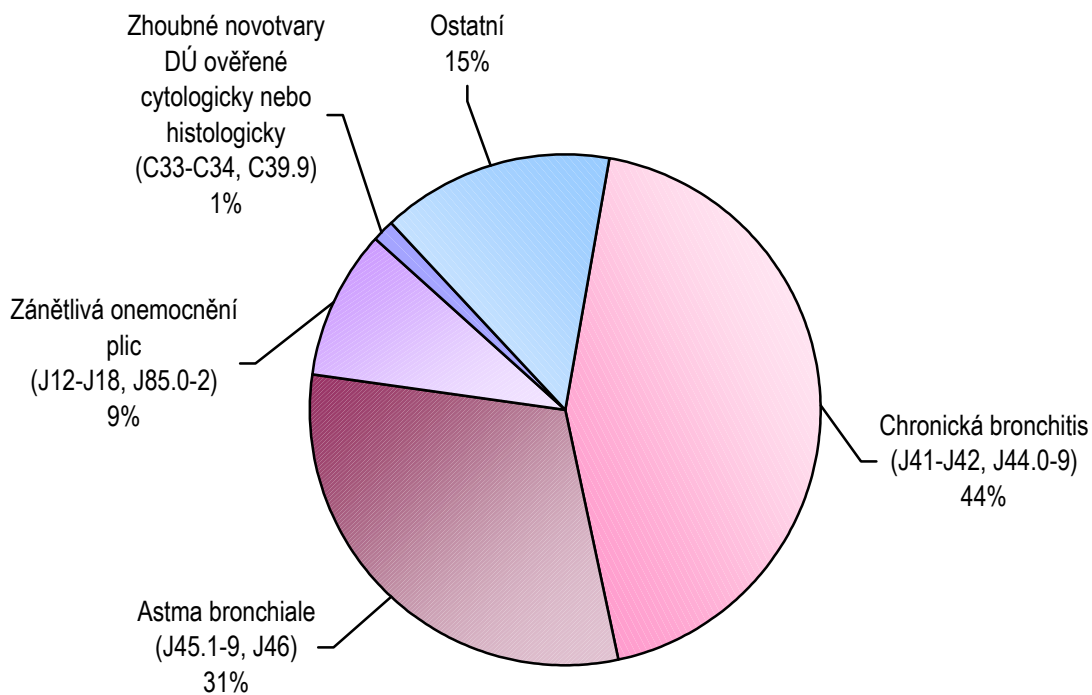
Struktura personálního zajištění a ošetření oboru TRN dle poskytovatele ambulantních služeb



**Počet ošetření - vyšetření na lékaře
v letech 2003 a 2004**



**Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění
dýchacího ústrojí**



Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí (DÚ)

Onemocnění (diagnóza MKN 10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	Plzeňský kraj				z celku kraje osoby nově přijaté ¹⁾		
	celkem	z toho		na 10 tis. obyvatel	muži	ženy	
		ženy	děti (0-14 let)				
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33-C34, C39.9)	428	98	-	7,79	108	27	18,00
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	88	29	-	1,60	15	8	1,57
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	355	159	3	6,46	21	13	4,12
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	2 715	1 086	61	49,40	561	386	48,23
Chronická bronchitis (J41-J42, J44.0-9)	12 721	5 454	24	231,45	746	543	228,37
Astma bronchiale (J45.1-9, J46)	8 825	4 596	105	160,57	475	685	131,57
Emfyzém plic (J43.0-9)	643	202	-	11,70	67	49	12,10
Bronchiektázie (J47)	172	76	2	3,13	4	3	4,76
Sarkoidóza (D86.0,2)	418	256	1	7,61	11	12	8,08
Pneumokoniózy (J60-J66)	727	130	-	13,23	30	5	14,24
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	249	124	1	4,53	13	16	5,62
Nenádor. onemocnění pohrudnice (J86-J94)	421	150	3	7,66	36	20	8,25
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	403	189	-	7,33	36	32	8,48
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	753	308	-	13,70	77	51	18,78
Celkem	28 918	12 857	200	526,15	2 200	1 850	512,18

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
Domažlice	92	1	194	29	70
Klatovy	245	-	261	3	-
Plzeň-město	1 328	-	1 605	102	38
Plzeň-jih	234	-	451	16	23
Plzeň-sever	108	-	352	17	3
Rokycany	394	2	450	150	81
Tachov	283	-	15	3	56
Plzeňský kraj	2 684	3	3 328	320	271
ČR	35 836	109	32 956	2 593	7 277

¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přerazují osoby ze skupiny P II (resp. přerazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriózu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přerazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriózu mimo dýchacího ústrojí) jestliže:

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriózy.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR
Počet oddělení	2	43	3	22
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	13,16	175,79	5,41	76,12
ZPBD ²⁾ celkem	40,54	589,07	35,33	406,91
sestry ²⁾ u lůžka	38,54	552,07	33,33	366,54
ZPOD ²⁾	12,56	173,48	11,00	107,44
Průměrný počet lůžek	77,00	1 677,95	143,00	2 115,67
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	49,1	1 220,2	111,6	1 445,6
na 1 lékaře	3,7	6,9	20,6	19,0
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	1,3	2,2	3,4	3,9
Počet lékařů na 100 lůžek	17,09	10,84	3,78	3,63
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	52,65	36,32	24,71	19,39
Počet hospitalizovaných	1 778	38 129	639	15 111
Nemocniční letalita	90,8	84,4	88,9	49,6
Využití lůžek ve dnech	233,6	266,2	285,5	250,1
Průměrná ošetrovací doba	10,1	11,7	63,9	35,0
Prostoj lůžek ³⁾	4,0	2,7	18,0	11,6

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Klatovská nemocnice, a. s., Klatovy

Fakultní nemocnice Plzeň

Seznam OLÚ s plicním oddělením v kraji:

Léčebna tuberkulózy a respiračních nemocí Janov

Psychiatrická léčebna Dobřany

Tuberkulóza a respirační nemoci - lůžková péče v Plzeňském kraji v letech 1990 - 2004

Nemocnice		Lékaři přepočtený počet	ZPBD ⁶⁾ celkem (§ 5-21)	sestry ⁶⁾ u lůžka (§ 5+6)	ZPOD ⁶⁾ (§ 29-42)	Průměrný počet lůžek	Využití lůžek ve dnech
Plzeňský kraj součet nemocnic ¹⁾	1990	9,43	31,00	27,00	8,50	90,00	275,4
	1995	7,89	34,71	31,71	9,59	90,00	286,1
	2000	10,19	33,28	31,28	9,48	75,50	249,4
	2003	13,60	36,44	34,44	9,46	77,00	206,9
	2004	13,16	40,54	38,54	12,56	77,00	233,6
Klatovská nemocnice a.s. Klatovy ²⁾	1990	1,70	7,00	6,00	0,50	30,00	260,5
	1995	1,70	8,00	7,00	0,59	30,00	268,9
	2000	2,31	7,35	6,35	0,48	20,00	192,5
	2003	2,31	8,00	7,00	0,46	20,00	270,6
	2004	2,22	8,00	7,00	1,56	20,00	259,6
Fakultní nemocnice Plzeň ³⁾	1990	7,73	24,00	21,00	8,00	60,00	282,9
	1995	6,19	26,71	24,71	9,00	60,00	294,8
	2000	7,88	25,93	24,93	9,00	55,50	269,9
	2003	11,29	28,44	27,44	9,00	57,00	184,6
	2004	10,94	32,54	31,54	11,00	57,00	224,4
Léčebna TRN Janov zařízení celkem ⁴⁾	1990	11,17	-	-	-	259,00	224,6
	1995	8,83	37,19	32,76	18,31	226,00	244,5
	2000	10,34	32,52	32,52	14,58	226,00	229,7
	2003	7,30	35,94	35,94	19,00	195,00	281,9
	2004	8,15	36,75	36,75	17,00	195,00	277,5
Psychiatrická léčebna Dobřany - odd. TRN ⁵⁾	1990	0,85	-	-	-	80,00	254,3
	1995	2,00	16,00	14,00	10,00	80,00	321,2
	2000	1,76	14,00	13,75	7,60	62,00	281,2
	2003	1,76	16,00	14,00	8,00	59,98	328,7
	2004	1,76	18,00	16,00	8,00	54,00	337,3

Poznámka:

Spádové oblasti nemocnic a léčeben vznikly historicky a stále jsou v rozhodujícím počtu případů dodržovány (odsouhlaseno s vedoucími lékaři).

¹⁾ spádová oblast - Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany, Tachov
(v letech 1990 - 1995 bez Tachova)

²⁾ spádová oblast - Domažlice, Klatovy

³⁾ spádová oblast - Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany, Tachov,
(v letech 1990 - 1995 bez Tachova)

⁴⁾ spádová oblast - Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, z ostatních krajů cca 10% pacientů

⁵⁾ spádová oblast - ostatní kraje ČR (bez Moravy)

⁶⁾ do roku 2003 vykazovány SZP celkem, SZP u lůžka, NZP+PZP u lůžka

**Tuberkulóza a respirační nemoci - lůžková péče
v Plzeňském kraji v letech 1990 - 2004 (pokračování tabulky)**

Nemocnice		Průměrná ošetřovací doba	Počet hospitalizo- vaných	Počet zemřelých	Průměrný denní stav obsazených lůžek		
					na 1 lékaře	na 1 sestru u lůžka	na 10 tis. obyvatel spád. obl.
Plzeňský kraj součet nemocnic ¹⁾	1990	16,1	1 538	109	7,2	2,5	1,33
	1995	13,0	1 983	143	8,9	2,2	1,40
	2000	12,2	1 548	109	5,1	1,6	0,94
	2003	9,0	1 774	127	3,2	1,3	1,00
	2004	10,1	1 778	162	3,7	1,3	0,90
Klatovská nemocnice a.s. Klatovy ²⁾	1990	25,3	309	51	12,6	3,6	1,44
	1995	19,6	411	48	13,0	3,2	1,50
	2000	14,5	265	29	4,6	1,7	0,72
	2003	15,5	349	42	6,4	2,1	1,03
	2004	15,6	334	56	6,4	2,0	0,97
Fakultní nemocnice Plzeň ³⁾	1990	13,8	1 229	58	6,0	2,2	1,28
	1995	11,3	1 572	95	7,8	2,0	1,36
	2000	11,7	1 283	80	5,2	1,6	1,01
	2003	7,4	1 425	85	2,6	1,1	0,99
	2004	8,9	1 445	106	3,2	1,1	0,87
Léčebna TRN Janov zařízení celkem ⁴⁾	1990	32,2	1 807	259	14,3	-	1,83
	1995	32,7	1 692	341	17,1	4,6	1,76
	2000	32,6	1 594	230	13,8	4,4	1,66
	2003	41,5	1 325	275	20,6	4,2	1,74
	2004	42,0	1 289	219	18,1	4,0	1,64
Psychiatrická léčebna Dobřany - odd. TRN ⁵⁾	1990	233,8	87	18	65,6	-	0,09
	1995	148,1	174	54	10,0	5,0	0,11
	2000	146,5	119	36	27,1	3,5	0,08
	2003	175,2	113	37	30,7	3,9	0,09
	2004	159,8	274	32	28,3	3,1	0,08

Poznámka:

Spádové oblasti nemocnic a léčeben vznikly historicky a stále jsou v rozhodujícím počtu případů dodržovány (odsouhlaseno s vedoucími lékaři).

¹⁾ spádová oblast - Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany, Tachov
(v letech 1990 - 1995 bez Tachova)

²⁾ spádová oblast - Domažlice, Klatovy

³⁾ spádová oblast - Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany, Tachov,
(v letech 1990 - 1995 bez Tachova)

⁴⁾ spádová oblast - Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, z ostatních krajů cca 10% pacientů

⁵⁾ spádová oblast - ostatní kraje ČR (bez Moravy)